Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍ ADVOKÁTKY
LAILY MEDINA
přednesené 4. prosince 2025 [1]

Věc C-528/24 [Boothnesse] [i]

LQ,
NT,
RM
za účasti:
Minister for Justice and Equality

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, kterou podal Supreme Court (Nejvyšší soud, Irsko)]

„Řízení o předběžné otázce – Dohoda o obchodu a spolupráci mezi Evropskou unií a Evropským společenstvím pro atomovou energii na jedné straně a Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska na straně druhé – Část třetí hlava VII – Předání osoby do Spojeného království za účelem trestního stíhání – Článek 604 písm. c) a článek 625 – Případné stíhání za jiné trestné činy – Zásada speciality – Pojem ‚jiný trestný čin, než kvůli kterému byla tato osoba předána' – Pohrdání soudem – Občanskoprávní pohrdání soudem – Trest odnětí svobody v trvání šesti měsíců – Odnětí osobní svobody – Autonomní pojem – Možnost dovolávat se zásady speciality před soudem – Listina základních práv Evropské unie – Články 6 a 47 a čl. 49 odst. 1 – Účinná soudní ochrana – Zásada zákonnosti a předvídatelnosti trestů – Dodatečné záruky, které musí poskytnout vystavující stát"

I. Úvod

1. Projednávaná žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu Dohody o obchodu a spolupráci mezi Evropskou unií a Evropským společenstvím pro atomovou energii na jedné straně a Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska na straně druhé [2] (dále jen „Dohoda o obchodu a spolupráci"), vykládané ve spojení s články 47, 48 a 49 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina").

2. Zásada speciality [3], základní záruka práva vydávání a předávání, je zakotvena v čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci, který stanoví, že kromě určitých případů nelze osobu, která byla předána, stíhat, odsoudit nebo jinak zbavit svobody za jiný trestný čin, než kvůli kterému byla tato osoba předána a kterého se dopustila před svým předáním.

[1] – Původní jazyk: angličtina.

[i] Název projednávané věci je fiktivní. Neodpovídá skutečnému jménu žádné ze zúčastněných stran.

[2] – Úř. věst. 2021, L 149, s. 10.

[3] – Rovněž nazývaná specialita, zásada speciality nebo doktrína speciality.

3. Projednávaná věc vyvstala v řízení o výkonu tří zatýkacích rozkazů vydaných na základě Dohody o obchodu a spolupráci soudem Spojeného království Velké Británie a Severního Irska. Tyto rozkazy byl vydány za účelem předání tří osob, LQ, NT a RM, do Spojeného království k jejich stíhání pro trestné činy související s podvody. Uvedené osoby se svým předáním nesouhlasí, přičemž tvrdí, že by jejich předáním došlo k porušení zásady speciality zakotvené v čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci, neboť by byly povinny vykonat šestiměsíční trest odnětí svobody za občanskoprávní pohrdání soudem z důvodu, že mařily usnesení o zajištění vydaná soudem Spojeného království. Vzhledem k tomu, že občanskoprávní pohrdání soudem není ve Spojeném království trestným činem, není zahrnuto do zatýkacího rozkazu pro účely předání.

4. Za těchto okolností vyvstává v projednávané věci otázka týkající se výkladu ustanovení části třetí hlavy VII Dohody o obchodu a spolupráci, zejména jejího čl. 625 odst. 2, v případech, kdy právo státu žádajícího o předání (dále jen „vystavující stát“) nekvalifikuje jednání, jev jehož důsledku je sankcionované zbavením svobody jako trestný čin. Soudní dvůr má rozhodnout, jakým způsobem je nutno vyložit pojem „jiný trestný čin, než kvůli kterému byla tato osoba předána“, ve smyslu uvedeného ustanovení.

5. V projednávané věci zřetelně vyvstává otázka, zda je třeba zásadu speciality považovat spíše za vymahatelné právo jednotlivce než za mezivládní pravidlo působící mezi státy [4].

II. Právní rámec

A. Dohoda o obchodu a spolupráci

6. Článek 4 Dohody o obchodu a spolupráci, nadepsaný „Mezinárodní právo veřejné“, ve svém odstavci 1 stanoví:

„Ustanovení této dohody a jakýchkoli doplňujících dohod se vykládají v dobré víře v souladu s jejich obvyklým významem v kontextu jejich záměru a účelu a s ohledem na předmět a účel dohody podle obvyklých pravidel výkladu mezinárodního práva veřejného, včetně pravidel kodifikovaných Vídeňskou úmluvou o smluvním právu, která byla přijata ve Vídni dne 23. května 1969 [dále jen ‚Vídeňská úmluva‘ [5]].“

7. Článek 524 Dohody o obchodu a spolupráci, nadepsaný „Ochrana lidských práv a základních svobod“, stanoví:

„1. Spolupráce stanovená v této části je založena na dlouhodobé úctě stran a členských států k demokracii, právnímu státu a ochraně základních práv a svobod jednotlivců, jež jsou mimo jiné stanoveny ve Všeobecné deklaraci lidských práv [přijaté Valným shromážděním Organizace spojených národů dne 10. prosince 1948] a v [Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, (dále jen ‚EÚLP‘) [6]], a na tom, že je důležité uplatňovat práva a svobody obsažené v této úmluvě na vnitrostátní úrovni.

[4] – V tomto smyslu viz Tinsley, A., Specialty: Arresting an elusive „right“ v European extradition law, *New Journal of European Criminal Law*, Sv. 12, vyd. 1, s. 23 až 35 na adrese https://doi.org/10.1177/2032284420976994.

[5] – Podepsána ve Vídni dne 23. května 1969, Sbírka smluv Organizace spojených národů, sv. 1155, s. 331.

[6] – Podepsána dne 4. listopadu 1950 v Římě.

2. Žádným ustanovením této části se nemění povinnost ctít základní práva a právní zásady, jak jsou vtěleny zejména do [EÚLP] a v případě Unie a jejích členských států do [Listiny].“

8. Článek 599 Dohody o obchodu a spolupráci, nadepsaný „Oblast působnosti“, v odstavcích 1 a 2 stanoví:

„1. Zatýkací rozkaz lze vydat v případech jednání, za které lze podle práva vystavujícího státu uložit trest odnětí svobody nebo ochranné opatření spojené se zbavením osobní svobody s horní hranicí sazby v délce nejméně dvanácti měsíců, nebo byl-li již uložen trest nebo ochranné opatření, v případě trestu nebo ochranného opatření v délce nejméně čtyř měsíců.

2. Aniž jsou dotčeny odstavce 3 a 4, je předání podmíněno tím, že jednání, pro které byl zatýkací rozkaz vydán, je trestným činem podle práva vykonávajícího státu, nezávisle na znacích skutkové podstaty nebo popisu trestného činu.“

9. Článek 604 písm. c) Dohody o obchodu a spolupráci stanoví:

„Výkon zatýkacího rozkazu vykonávajícím justičním orgánem může podléhat těmto zárukám:

[…]

c) jsou-li závažné důvody domnívat se, že existuje reálné riziko z hlediska ochrany základních práv vyžádané osoby, může vykonávající justiční orgán případně předtím, než rozhodne o výkonu zatýkacího rozkazu, případně požadovat doplňující záruky ohledně zacházení s vyžádanou osobou po jejím předání.“

10. Článek 611 Dohody o obchodu a spolupráci stanoví:

„1. Uvede-li zatčená osoba, že souhlasí s předáním, musí být tento souhlas a popřípadě výslovné zřeknutí se nároku na zásadu speciality uvedenou v čl. 625 odst. 2 vyjádřeny před vykonávajícím justičním orgánem v souladu s vnitrostátním právem vykonávajícího státu.

2. Každý stát přijme nezbytná opatření, aby bylo zajištěno, že souhlas a popřípadě zřeknutí se podle odstavce 1 jsou vyjádřeny takovým způsobem, aby bylo zřejmé, že je tato osoba učinila dobrovolně a s plným vědomím důsledků. Za tímto účelem má vyžádaná osoba právo na právního zástupce.

[…]“

11. Článek 613 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci stanoví:

„Považuje-li vykonávající justiční orgán informace, které mu sdělil vystavující stát, za nedostatečné pro to, aby mohl o předání rozhodnout, požádá o neprodlené poskytnutí potřebných doplňujících informací, zejména s ohledem na článek 597, články 600 až 602, článek 604 a článek 606, a může stanovit lhůtu, ve které mají být tyto informace dodány […]“

12. Článek 625 Dohody o obchodu a spolupráci, nadepsaný „Případné stíhání za jiné trestné činy“, stanoví:

„1. Spojené království i Unie jednající jménem kteréhokoli ze svých členských států mohou oznámit specializovanému výboru pro spolupráci v oblasti prosazování práva a justiční spolupráci [(dále jen „specializovaný výbor“)], že ve vztazích s jinými státy, pro něž platí stejné oznámení, se předpokládá, že byl udělen souhlas s tím, aby osoba byla stíhána, odsouzena nebo držena ve vazbě za účelem výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného s odnětím osobní svobody za jiný trestný čin, než kvůli kterému byla tato osoba předána a kterého se dopustila před svým předáním, neuvede-li v konkrétním případě vykonávající justiční orgán ve svém rozhodnutí o předání něco jiného.

2. Kromě případů uvedených v odstavcích 1 a 3 nelze osobu, která byla předána, stíhat, odsoudit nebo jinak zbavit svobody za jiný trestný čin, než kvůli kterému byla tato osoba předána a kterého se dopustila před svým předáním.

3. Odstavec 2 tohoto článku se nepoužije na tyto případy:

[…]

b) trestný čin nelze potrestat trestem odnětí svobody nebo ochranným opatřením spojeným s odnětím osobní svobody;

[…]

d) dané osobě by mohl být uložen trest nebo opatření, které nezahrnují odnětí osobní svobody, zejména peněžitý trest nebo opatření místo peněžitého trestu, i když tento trest nebo opatření mohou omezit její osobní svobodu;

e) daná osoba souhlasila se svým předáním a popřípadě se současně zřekla uplatnění zásady speciality podle článku 611;

f) daná osoba se po svém předání výslovně zřekla nároku na zásadu speciality, pokud jde o určité trestné činy spáchané před jejím předáním; prohlášení o zřeknutí se musí být učiněno před příslušným justičním orgánem vystavujícího státu a zaznamenáno v souladu s vnitrostátním právem tohoto státu; prohlášení o zřeknutí se musí být vyjádřeno takovým způsobem, aby bylo zřejmé, že je dotčená osoba učinila dobrovolně a s plným vědomím důsledků; za tímto účelem má tato osoba právo na právního zástupce; a

g) vykonávající justiční orgán, který osobu předal, udělí svůj souhlas v souladu s odstavcem 4 tohoto článku.

4. Žádost o souhlas musí být předložena vykonávajícímu justičnímu orgánu spolu s informacemi uvedenými v čl. 606 odst. 1 a překladem podle čl. 606 odst. 2. Souhlas se udělí, podléhá-li trestný čin, kvůli němuž se o souhlas žádá, předání v souladu s ustanoveními této hlavy. Souhlas se odmítne z důvodů uvedených v článku 600, jinak může být odmítnut pouze z důvodů uvedených v článku 601 nebo čl. 602 odst. 2 a čl. 603 odst. 2. Rozhodnutí musí být přijato do 30 dnů od obdržení žádosti. V případě situací uvedených v článku 604 musí vystavující stát poskytnout záruky, které jsou v něm stanoveny.“

B. Irské právo

13. Postup předávání podle Dohody o obchodu a spolupráci je v irském právu upraven a proveden European Arrest Warrant Act 2003 (zákon o evropském zatýkacím rozkazu z roku 2003), jehož článek 22 stanoví, že není-li v tomto článku stanoveno jinak, odmítne High Court (Vrchní soud, Irsko) předání osoby podle tohoto zákona, pokud bude považovat za prokázané, že právo vystavujícího státu nestanoví, že proti osobě, která je do něj předána na základě příslušného zatýkacího rozkazu, nebude v souvislosti s trestným činem zahájeno trestní stíhání, tato osoba nebude odsouzena ani zadržena pro účely výkonu trestu nebo ochranného opatření spojeného s odnětím osobní svobody ani nebude osobní svoboda této osoby jinak omezena, a proti dotčené osobě bude v souvislosti s trestným činem vedeno trestní stíhání nebo bude tato osoba odsouzena či zadržena pro účely výkonu trestu nebo ochranného opatření spojeného s odnětím osobní svobody nebo bude osobní svoboda této osoby jinak omezena.“

III. Spor v původním řízení a předběžné otázky

14. Proti LQ, NT a RM v postavení navrhovatelů je ve Spojeném království vedeno trestní řízení pro podvod, kterého se údajně dopustili jakožto spoluvlastníci a jednatelé společnosti. Údajné podvodné jednání, které je podrobně popsáno v zatýkacím rozkazu, se týká nepravdivých prohlášení a provádění zbytečných (a častých) oprav, za které dotčeným vlastníkům nemovitostí, většinou starším osobám, naúčtovali navrhovatelé podstatně předraženou cenu.

15. V březnu 2021 vydal Reading Crown Court (Korunní soud v Readingu, Spojené království) několik usnesení o zajištění, aby bylo zajištěno, že majetek společnosti a LQ, NT a RM bude k dispozici pro účely odškodnění údajných poškozených v případě uznání viny a odsouzení obviněných[7]. Dne 5. srpna 2021 zmíněný soud rozhodl, že LQ, NT a RM mařili usnesení o zajištění, a proto všechny tři odsoudil v nepřítomnosti za pohrdání soudem, přičemž každému z obviněných uložil trest odnětí svobody v délce šesti měsíců.

16. Dne 6. prosince 2022 vydal Portsmouth Magistrates’ Court (soud prvního stupně v Portsmouth, Spojené království), jakožto justiční orgán tři zatýkací rozkazy na základě Dohody o obchodu a spolupráci, v nichž je žádáno o předání LQ, NT a RM za účelem jejich stíhání za trestné činy podvodu. V uvedených zatýkacích rozkazech zmíněný orgán uvedl, že vzhledem k tomu, že maření usnesení o zajištění majetku nepředstavuje podle anglického práva trestný čin, rozhodnutí Reading Crown Court (Korunní soud v Readingu) o tom, že navrhovatelé mařili rozhodnutí o zajištění majetku a dopustili se pohrdání soudem, neznamená, že tato jednání představují trestné činy, a dotčené zatýkací rozkazy tudíž musí být považovány za zatýkací rozkazy vydané výlučně pro účely stíhání pro trestný čin podvodu[8].

17. Rozsudkem ze dne 8. dubna 2024 High Court (Vrchní soud, Irsko) zamítl námitku proti předání podanou LQ, NT a RM a usneseními z téhož dne nařídil jejich předání do Spojeného království.

[7] – Uvedená usnesení o zajištění zakazovala nakládání s majetkem, který měl spojitost se společností, s bankovními účty LQ, NT a RM a s motorovými vozidly, a ukládala navrhovatelům povinnost sdělit a poskytnout nezbytné údaje o veškerém majetku nacházejícím se v Anglii a Walesu i v zahraničí.

[8] – Informace o trestech ukládaných za pohrdání soudem jsou uvedeny v části f) každého zatýkacího rozkazu, kde je uvedeno: „Maření usnesení o zajištění není trestným činem, nemůže tedy představovat extradiční trestný čin a není zahrnuto do výčtu extradičních trestných činů. Závěr, který učinil […] [soudce Reading Crown Court (Korunní soud v Readingu)], že obviněný mařil usnesení o zajištění, a dopustil se tak pohrdání soudem, není odsouzením, tudíž tento zatýkací rozkaz zůstává pouze zatýkacím rozkazem vydaným za účelem vedení trestního stíhání“.

18. Dne 5. června 2024 bylo LQ, NT a RM povoleno podat kasační opravný prostředek k Supreme Court (Nejvyšší soud, Irsko), který je předkládajícím soudem.

19. LQ, NT a RM před předkládajícím soudem tvrdí, že jejich předání do Spojeného království musí být odmítnuto, jelikož představuje porušení zásady speciality zakotvené v čl. 22 odst. 2 zákona o evropském zatýkacím rozkazu z roku 2003 a v článku 625 Dohody o obchodu a spolupráci.

20. V řízení o kasačním opravném prostředku navrhovatelé tvrdili, že pojem „trestný čin“, jak je uveden v čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci, by měl být vykládán autonomně a není možné dovolávat se jeho vnitrostátní kvalifikace. Pohrdání soudem sice není podle práva Spojeného království považováno za trestný čin, nicméně navrhovatelé tvrdí, že povaha řízení a závažnost trestu mají za následek, že takové jednání svou povahou trestným činem je. Poukazují na účel článku 625 Dohody o obchodu a spolupráci, kterým je ochrana práv na spravedlivý proces podle článku 47 Listiny. Tvrdí, že výklad pojmu „trestný čin“ musí být v souladu s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“), zejména s kritérii stanovenými v rozsudku Engel[9], která zohledňují kvalifikaci trestného činu ve vnitrostátním právu, jeho povahu a závažnost ukládané sankce. Navrhovatelé zdůrazňují, že obě posledně uvedená kritéria by mohla sama o sobě postačovat ke kvalifikaci řízení jako trestního řízení podle EÚLP, a opírají se o rozhodnutí, jako jsou rozsudky ve věcech Kyprianou v. Kypr[10] a Benham v. Spojené království[11], na podporu tvrzení, že v závislosti na uloženém trestu se na řízení o pohrdání soudem může vztahovat ochrana zakotvená v článku 6 EÚLP.

21. Naproti tomu odpůrce tvrdí, že analogie s článkem 6 EÚLP je nepřípadná. Tvrdí, že EÚLP vyžaduje společný standard pro rozhodování o tom, co je trestním obviněním, napříč smluvními státy, avšak ustanovení o předávání Dohody o obchodu a spolupráci a rámcového rozhodnutí Rady 2002/584/SVV[12] sledují jiný cíl, a sice cíl vycházející ze vzájemné důvěry a respektování vnitrostátní kvalifikace. Podle odpůrce zásady oboustranné trestnosti a speciality dokládají důležitost kvalifikace jednání každým státem buď jako trestného činu, nebo jako jednání, které není trestným činem. Odpůrce nicméně uznává, že pokud by měl mít pojem „trestný čin“ autonomní význam, pak poslední kritérium podle rozsudku Engel, a sice závažnost sankce, by mohlo jeho postoj zpochybňovat, jelikož uložení šestiměsíčního trestu odnětí svobody za pohrdání soudem patrně povede ke kvalifikaci takového obvinění jako „trestního obvinění“ ve smyslu judikatury ESLP.

22. V této souvislosti má předkládající soud za to, že kasační opravný prostředek nastoluje otázku týkající se výkladu části třetí hlavy VII Dohody o obchodu a spolupráci, zejména jejího čl. 625 odst. 2. Jádrem sporu je způsob uplatnění zásady speciality v případě, kdy vystavující stát nekvalifikuje jednání, jež vede k odnětí svobody, ani řízení, které k takovému výsledku vede, jako trestné, resp. řízení trestněprávní povahy. Předkládající soud se domnívá, že se jedná o otázku širšího významu, zejména ve vztahu k institutu pohrdání soudem. V mnoha zemích, zejména zemích, kde se tradičně uplatňuje *common law*, mohou být jednotlivci zbaveni svobody pro pohrdání soudem, buď na základě donucovacího opatření, nebo represivní sankce, aniž je řízení označeno za trestní nebo aniž je dotčené jednání považováno za trestný čin. Vyřešení této otázky

[9] – Rozsudek ESLP ze dne 8. června 1976, Engel a další v. Nizozemsko (CE:ECHR:1976:0608JUD000510071).

[10] – Rozsudek ESLP ze dne 15. prosince 2005, Kyprianou v. Kypr (CE:ECHR:2005:1215JUD007379701).

[11] – Rozsudek ESLP ze dne 10. června 1996, Benham v. Spojené království (CE:ECHR:1996:0610JUD001938092).

[12] – Rámcové rozhodnutí ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (Úř. věst. 2002, L 190, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 34), ve znění rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009 (Úř. věst. 2009, L 81, s. 24) (dále jen „rámcové rozhodnutí 2002/584“).

je tudíž klíčové pro rozhodnutí o tom, jak má být zásada speciality uplatňována v případech, kdy přeshraniční mechanismy prosazování práva fungují na základě Dohody o obchodu a spolupráci. Předkládající soud podotýká, že Soudní dvůr dosud neměl příležitost o uvedené otázce rozhodovat.

23. Předkládající soud má za to, že není důvod pochybovat o tvrzení orgánů Spojeného království, že maření usnesení o zajištění majetku není podle práva uvedeného státu trestným činem. Zdůrazňuje rovněž, že v Irsku, stejně jako ve Spojeném království, se mohou vyskytnout případy občanskoprávního pohrdání soudem, kdy jsou ukládány pevně stanovené tresty odnětí svobody, přičemž účelem uložení takových trestů není pouze donucení ke splnění povinnosti. Uvádí však, že mu nebyly předloženy argumenty dostatečné k rozhodnutí o tom, zda za okolností srovnatelných s okolnostmi ve Spojeném království by takové pohrdání soudem mělo být považováno za trestný čin, nebo za občanskoprávní delikt. Předkládající soud vysvětluje, že možná nebude nutné o této otázce rozhodovat, pokud Soudní dvůr v odpovědi na jeho žádost o rozhodnutí o předběžné otázce rozhodne, že pojem „trestný čin“ uvedený v čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci má autonomní význam.

24. Za těchto okolností se Supreme Court (Nejvyšší soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Vztahují se ustanovení hlavy VII [části třetí Dohody o obchodu a spolupráci] týkající se ‚předávání osob‘ pouze na trestní stíhání nebo tresty odnětí svobody/ochranná opatření spojená s odnětím osobní svobody, které jsou uloženy za trestné činy?

2) Pokud jde o pojem ‚trestný čin‘ v čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci, který stanoví, že kromě případů uvedených v odstavcích 1 a 3 článku 625 ‚nelze osobu, která byla předána, stíhat, odsoudit nebo jinak zbavit svobody za jiný trestný čin, než kvůli kterému byla tato osoba předána a kterého se dopustila před svým předáním‘, je nutno tento pojem vykládat tak, že se jím rozumí 1) trestný čin, jak je definován v právu vystavujícího státu, nebo 2) trestný čin, jak je definován v právu vykonávajícího státu, nebo 3) má tento pojem v unijním právu autonomní význam?

3) Pokud má pojem ‚trestný čin‘ v čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci takovýto autonomní význam, jaká jsou kritéria pro určení toho, co představuje tento ‚trestný čin‘?

4) Jsou v této souvislosti relevantní články 47, 48, 49 a 50 [Listiny], které odkazují na ‚účinnou právní ochranu/spravedlivý proces‘ (článek 47), ‚obviněného‘ (článek 48), ‚trestný čin‘ (článek 49) a ‚trestní řízení za čin‘ (článek 50), nebo [EÚLP], která odkazuje na ‚jakékoli trestní obvinění‘ (článek 6) a ‚účinný opravný prostředek‘ (článek 13)?

5) Brání čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci předání v případě, kdy byla osoba odsouzena k trestu odnětí svobody na 6 měsíců za […] pohrdání soudem, avšak předání nebylo vyžádáno za účelem výkonu tohoto trestu, neboť právo vystavujícího státu kvalifikuje pohrdání soudem jako občanskoprávní delikt a nepovažuje je za trestný čin ani trestněprávní záležitost?“

IV. Řízení před Soudním dvorem

25. Písemná vyjádření předložili LQ, NT a RM, Irsko, jakož i Evropská komise. Dne 11. září 2025 se konalo jednání, na němž tito zúčastnění přednesli ústní vyjádření.

V. Analýza

26. Toto stanovisko je strukturováno následovně. Nejprve nastíním posloupnost a vnitřní logiku otázek položených vnitrostátním soudem (část A). Následně přistoupím k jejich věcnému posouzení, počínaje výkladem zásady speciality podle čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci a relevancí základních práv v uvedeném kontextu (část B). Nakonec se budu zabývat otázkou, zda konkrétní jednání a dotčená sankce – a sice trest odnětí svobody za pohrdání soudem kvalifikované podle práva vystavujícího státu jako občanskoprávní věc – spadají do působnosti čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci (část C).

A. Posloupnost a vnitřní logika předběžných otázek položených vnitrostátním soudem

27. Podle mého názoru bude z hlediska této analýzy přínosné analyzovat nejprve první čtyři otázky společně a teprve poté se zabývat otázkou pátou, neboť první čtyři otázky podle všeho vymezují koncepční a právní rámec, v němž je nutno řešit pátou otázku.

28. První čtyři otázky se týkají toho, zda se mechanismus předávání použije pouze na trestní věci (první otázka), jak je nutno vykládat pojem „trestný čin“ použitý v čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci (druhá a třetí otázka) a zda jsou pro účely takového určení relevantní normy unijního práva nebo EÚLP v oblasti základních práv (čtvrtá otázka). Bude tedy patrně vhodné, aby se Soudní dvůr zabýval prvními čtyřmi otázkami společně, zejména z toho důvodu, že tvoří soudržný celek týkající se výkladu pojmu „trestný čin“ a relevance základních práv v tomto kontextu.

29. Podstatou páté otázky předkládajícího soudu naproti tomu je, zda čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci brání předání v případě, kdy byla osoba odsouzena k šestiměsíčnímu trestu odnětí svobody za pohrdání soudem, avšak předání není požadováno za účelem výkonu tohoto trestu, a to z toho důvodu, že vystavující stát kvalifikuje pohrdání soudem jako občanskoprávní věc a nikoli jako trestný čin. Uvedená otázka je tedy vymezena konkrétním scénářem, kdy se jedná o uložení odnětí svobody za pohrdání soudem kvalifikované vystavujícím soudem jako občanskoprávní věc, a vyžaduje použití výkladového rámce, kterým se zabývají první čtyři otázky.

30. Použití čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci ovšem předpokládá, že jednání, které je sankcionováno odnětím osobní svobody – v projednávané věci občanskoprávní pohrdání soudem v důsledku maření usnesení o zajištění, za které bylo uloženo odnětí svobody –, spadá pod pojem „trestný čin“ ve smyslu uvedeného ustanovení. Pokud naopak takové jednání pod uvedený pojem nespadá, pak se zásada speciality jednoduše neuplatní. V takovém případě by nebylo třeba zkoumat, zda zmíněná zásada brání předání, neboť by nebyly splněny právem stanovené podmínky pro její uplatnění.

31. Konečně je zřejmé, že pátou otázku nelze řešit izolovaně, neboť předpokládá, že dotčené jednání, konkrétně občanskoprávní pohrdání soudem, již bylo kvalifikováno jako „trestný čin“ ve smyslu čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci. Právě kritéria pro určení takové kvalifikace jsou předmětem prvních čtyř otázek.

32. Svou analýzu tedy rozložím do dvou částí: nejprve provedu výklad zásady speciality a pojmu „trestný čin“ ve smyslu čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci; a následně posoudím důsledky takového výkladu, pokud dotčené jednání představuje pohrdání soudem kvalifikované ve vystavujícím státě jako občanskoprávní věc.

B. K první, druhé, třetí a čtvrté předběžné otázce

33. Podstatou prvních čtyř otázek předkládajícího soudu je, zda se část třetí hlava VII Dohody o obchodu a spolupráci týkající se „předávání osob“, a zejména její čl. 625 odst. 2, vztahuje pouze na trestní stíhání nebo tresty odnětí svobody/ochranná opatření spojená s odnětím osobní svobody, které jsou ukládány za trestné činy; a pokud tomu tak je, zda je nutno pojem „trestný čin“ pro účely zásady speciality vykládat i) podle práva vystavujícího státu, nebo ii) podle práva vykonávajícího státu, nebo iii) autonomně, přičemž pokud má být výklad autonomní, jaká kritéria je na něj nutno uplatnit, s přihlédnutím k článkům 47 až 50 Listiny a článku 6 EÚLP.

34. Samotné znění čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci výslovně neuvádí, zda má být pojem „trestný čin“ definován podle práva vystavujícího státu, nebo podle práva vykonávajícího státu, popřípadě zda má být vykládán autonomně. Pojem „trestný čin“ tak musí být vykládán ve světle širšího kontextu Dohody o obchodu a spolupráci a zásady speciality.

1. Obecný rámec pro výklad Dohody o obchodu a spolupráci

a) Nástroj mezinárodního práva veřejného

35. Po skončení přechodného období pro vystoupení Spojeného království z Evropské unie se vztahy mezi Evropskou unií a Spojeným královstvím řídí mezinárodními smlouvami, zejména Dohodou o obchodu a spolupráci. Dohoda o obchodu a spolupráci je dohodou o přidružení uzavřenou na základě článku 217 SFEU. Byla přijata jako dohoda „pouze za EU“, nikoli jako smíšená dohoda, což znamená, že členské státy samy nejsou smluvními stranami [13].

36. Je široce uznáváno, že Dohoda o obchodu a spolupráci musí být vykládána jako nástroj mezinárodního práva veřejného [14]. Samotná dohoda toto zaměření potvrzuje. Článek 4 odst. 2 vylučuje povinnost vykládat ustanovení Dohody o obchodu a spolupráci v souladu s vnitrostátním právem jedné ze stran. Výkladovým rámcem je tedy rámec mezinárodního práva veřejného, a zejména Vídeňská úmluva [15]. Článek 4 odst. 1 Dohody o obchodu a spolupráci to stanoví výslovně, když vyžaduje, aby byla dohoda vykládána v dobré víře v souladu s obvyklým významem jejích ustanovení v kontextu záměru a účelu dohody a s ohledem na její předmět a účel.

[13] – Stanovisko generálního advokáta M. Szpunara ve věci Alchaster (C-202/24, EU:C:2024:559, bod 55).

[14] – Tamtéž, bod 58; viz též stanovisko generálního advokáta A. Biondiho ve věci P&O North Sea Ferries a P&O Ferries (C-413/24, EU:C:2025:490, body 48 a 49).

[15] – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. ledna 2006, IATA a ELFAA (C-344/04, EU:C:2006:10, bod 40 a citovaná judikatura), v němž Soudní dvůr připomněl, že podle článku 31 Vídeňské úmluvy musí být smlouva vykládána v dobré víře, v souladu s obvyklým významem, který je dáván výrazům ve smlouvě v jejich celkové souvislosti, a rovněž s přihlédnutím ke svému předmětu a účelu.

37. Konečně je třeba uvést, že čl. 5 odst. 1 Dohody o obchodu a spolupráci stanoví, že její ustanovení zpravidla neudělují práva ani neukládají povinnosti přímo jednotlivcům. Totéž ustanovení však výslovně zakotvuje výjimku „ve vztahu k Unii“, pokud jde o část třetí Dohody o obchodu a spolupráci. Článek 625 Dohody o obchodu a spolupráci, který upravuje zásadu speciality, je součástí části třetí hlavy VII, nadepsané „Předávání osob“. Takto záměrně zvolená koncepce naznačuje, že v unijním právním řádu mohou mít ustanovení části třetí přímý účinek, a tudíž se jich mohou dovolávat jednotlivci, splňují-li běžná kritéria stanovená judikaturou Soudního dvora pro přímý účinek mezinárodních smluv [16]. Jinými slovy, otázky spadající do působnosti části třetí Dohody o obchodu a spolupráci a v rámci Unie mohou přiznávat práva jednotlivcům, která lze vymáhat u vnitrostátních soudů, a to navzdory obecnému vyloučení přímého účinku jiných ustanovení Dohody o obchodu a spolupráci.

b) Vzájemná spolupráce se zárukami

38. Pro pochopení zásady speciality jsou rozhodující závěry Soudního dvora v rozsudku ve věci Alchaster I [17]. Soudní dvůr upřesnil, že na rozdíl od režimu evropského zatýkacího rozkazu (dále jen „EZR“), který spočívá na vzájemné důvěře mezi členskými státy, zavádí Dohoda o obchodu a spolupráci režim vzájemné spolupráce se zárukami.

39. V tomto ohledu Soudní dvůr podotkl, že Spojené království není součástí systému založeného na vzájemné důvěře, když nastínil třístupňovou typologii režimů spolupráce: zaprvé režim spolupráce mezi členskými státy Unie, kde se prostor svobody, bezpečnosti a práva opírá o vzájemnou důvěru; zadruhé režim spolupráce s třetími zeměmi, zejména některými státy Evropského hospodářského prostoru, jako je Island a Norsko, které s Evropskou unií udržují zvláštní vztahy; a zatřetí režim spolupráce s ostatními třetími zeměmi. Pokud jde o Spojené království, Soudní dvůr uvedl, že „spolupráce není prezentována tak, že spočívá na zachování vzájemné důvěry mezi dotčenými státy, která existovala před vystoupením Spojeného království z Unie“ [18]. Především platí, že „Spojené království […] není součástí evropského prostoru bez vnitřních hranic, jehož budování umožňuje mimo jiné právě zásada vzájemné důvěry“ [19]. Kromě toho režim zavedený Dohodou o obchodu a spolupráci nezakládá vztahy „tak výsadní“, jako jsou ty, které jsou popsané v dřívější judikatuře týkající se uvedených států Evropského hospodářského prostoru [20].

40. Toto rozlišování je zásadní pro použití zásady speciality, jejíž uplatňování v rámci režimu EZR předpokládá, že oba členské státy jednají v rámci režimu vzájemné důvěry. Právě na základě takové vzájemné důvěry je vystavující stát oprávněn převzít odpovědnost za stíhání nebo výkon trestu poté, co bylo předání povoleno [21]. Tato vzájemná důvěra rovněž zaručuje ochranu základních práv dotčených osob, včetně práv zakotvených v Listině, prostřednictvím vnitrostátních právních řádů, které jsou považovány za způsobilé zajistit rovnocennou a účinnou ochranu v rámci Unie [22].

[16] – V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 30. září 1987, Demirel (12/86, EU:C:1987:400, bod 14), a ze dne 26. května 2011, Akdas a další (C-485/07, EU:C:2011:346, bod 67 a citovaná judikatura).

[17] – Rozsudek ze dne 29. července 2024, Alchaster (C-202/24, dále jen „rozsudek Alchaster I“, EU:C:2024:649).

[18] – Tamtéž, bod 71.

[19] – Tamtéž, bod 70.

[20] – Tamtéž.

[21] – Rozsudek ze dne 24. září 2020, Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof (Zásada speciality) (C-195/20 PPU, EU:C:2020:749, bod 40).

[22] – Rozsudek ze dne 22. února 2022, Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Celistvost rodiny – již přiznaná ochrana) (C-483/20, EU:C:2022:103, bod 27).

41. Dále v rozsudku Alchaster I Soudní dvůr zdůraznil, že režim předávání stanovený v Dohodě o obchodu a spolupráci obsahuje výjimky a individualizované záruky týkající se lidských práv – včetně těch, které jsou založeny na politické povaze trestného činu, státní příslušnosti a rizicích pro základní práva –, které nemají v EZR obdobu [23]. Uvedené výjimky nejsou závislé na zjištění systémových nedostatků [24].

42. Soudní dvůr zejména zdůraznil, že Dohoda o obchodu a spolupráci obsahuje takové výjimky a další záruky, jako jsou výjimky a záruky stanovené v článcích 602 a 603 a v čl. 604 písm. c) Dohody o obchodu a spolupráci, které nejsou zakotveny v rámcovém rozhodnutí 2002/584. Rozsudek Alchaster I zdůrazňuje, že rámec Dohody o obchodu a spolupráci vyžaduje *ex ante* zkoumání použitelných právních záruk a omezení v individuální věci [25]. Z toho vyplývá, že unijní soudy musí provádět individualizované posuzování rizik ve světle Listiny. Soudní dvůr dospěl k závěru, že tento režim vyžaduje samostatné posouzení vykonávajícím justičním orgánem, který se nemůže opírat o obecnou domněnku důvěry [26].

43. Toto rozlišování ovlivňuje způsob, jakým musí být zásada speciality chápána: a sice nikoli jako automatická domněnka souladu zajištěného vystavujícím státem, ale jako záruka, kterou musí vykonávající orgán aktivně posoudit a její dodržení zajistit při plnění svých vlastních povinností souvisejících se zajištěním dodržování základních práv. Jak Soudní dvůr zdůraznil v rozsudku Alchaster I, čl. 604 písm. c) Dohody o obchodu a spolupráci výslovně opravňuje vykonávající orgán k tomu, aby požadoval dodatečné záruky, existují-li závažné důvody se domnívat, že by dotčená osoba byla v případě předání vystavena reálnému riziku z hlediska ochrany svých základních práv [27].

2. Rozsah uplatnění zásady speciality zakotvené v čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci

44. Zásada speciality je součástí obyčejového práva upravujícího vydávání mezi státy [28]. Ustanovení obsahující zmíněnou normu se nacházejí ve většině, ne-li ve všech dohodách o vydávání [29]. V případě Dohody o obchodu a spolupráci čl. 625 odst. 2 stanoví, že s výhradou určitých výjimek „nelze osobu, která byla předána, stíhat, odsoudit nebo jinak zbavit svobody za jiný trestný čin, než kvůli kterému byla tato osoba předána a kterého se dopustila před svým předáním“.

[23] – Body 72 až 74.

[24] – Viz bod 75.

[25] – Bod 82.

[26] – Body 78 až 83.

[27] – Bod 75.

[28] – Schabas, W. A., *The International Criminal Court: A Commentary on the Rome Statute*, 2. vydání, Oxford University Press, Oxford, 2016, s. 1362 až 1366.

[29] – Vzorová úmluva o vydávání, dokument OSN A/RES/45/116, příloha, článek 14, a Evropská úmluva o vydávání, ETS č. 24, článek 14.

45. Uvedené ustanovení upravující zásadu speciality podle dotčené dohody odráží znění a strukturu článku 27 rámcového rozhodnutí 2002/584[30]. Jak ovšem Soudní dvůr upřesnil v rozsudku Polydor a RSO Records[31], totožná formulace použitá v unijním právu a v mezinárodních smlouvách neznamená automatickou jednotnost výkladu. Důvodem je skutečnost, že ustanovení obsažená v mezinárodní smlouvě mohou sledovat odlišné cíle a fungovat v odlišném právním a institucionálním rámci. Judikaturu týkající se zásady speciality rozvinutou ve vztahu k EZR tak nelze automaticky přenášet do režimu Dohody o obchodu a spolupráci, neboť režim Dohody o obchodu a spolupráci nahrazuje vzájemnou důvěru, která je vlastní prostoru bez vnitřních hranic, systémem spolupráce se zárukami[32]. Rozsah uplatnění zásady speciality zakotvené v Dohodě o obchodu a spolupráci musí být místo toho určen pomocí doslovného, kontextuálního a teleologického výkladu samotné dohody[33].

46. Zatímco územní působnost zásady speciality zakotvené v čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci, která se použije na vztahy týkající se předávání osob mezi Spojeným královstvím a všemi členskými státy Unie, není v projednávané věci předmětem sporu, je nezbytné zkoumat osobní, časovou a věcnou působnost uvedené zásady, a právě těmi se budu v následujících částech tohoto stanoviska postupně zabývat.

a) Osobní působnost

47. V rozsudku Leymann a Pustovarov[34] Soudní dvůr konstatoval, že zásada zakotvená v čl. 27 odst. 2 rámcového rozhodnutí 2002/584 „souvisí se svrchovaností vykonávajícího členského státu“ a „přiznává vyžádané osobě právo, aby byla stíhána, odsouzena nebo jinak zbavena svobody pouze pro trestný čin, kvůli kterému byla předána“[35]. K tomu připojuji dvě poznámky. Formulace Soudního dvora, podle níž tato zásada „souvisí“ a rovněž „přiznává“, dokládá její dvojí povahu: v rámci EZR slouží tato zásada jako záruka svrchovanosti státu a zároveň jako individuální právo vyžádané osoby, kterého se může předávaná osoba podle unijního práva dovolávat.

48. Vyvstává tak otázka, zda se tato dvojí povaha založená judikaturou týkající se EZR vztahuje i na čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci.

49. V tomto ohledu, pokud jde o svrchovanost, čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci jasně konstatuje, že stíhání pro „jiné trestné činy“ vyžaduje souhlas vykonávajícího orgánu, což zajišťuje, že si vykonávající stát v konečném důsledku zachovává kontrolu nad právními účinky svého rozhodnutí o předání. Uvedená funkce odráží argument týkající se svrchovanosti rozvinutý ve vztahu k rámcovému rozhodnutí 2002/584.

[30] – Článek 625 odst. 1 Dohody o obchodu a spolupráci odpovídá čl. 27 odst. 1 rámcového rozhodnutí 2002/584. Článek 27 odst. 2 rámcového rozhodnutí 2002/584 a čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci jsou v podstatě totožné. Článek 27 odst. 3 rámcového rozhodnutí 2002/584 stanoví výjimku, kdy se zásada speciality nepoužije, a čl. 625 odst. 3 Dohody o obchodu a spolupráci obsah uvedeného ustanovení téměř doslovně přebírá. Článek 27 odst. 4 rámcového rozhodnutí 2002/584 je v podstatě převzat do čl. 625 odst. 4 Dohody o obchodu a spolupráci, který stanoví postup, jímž vystavující stát žádá vykonávající justiční orgán o udělení souhlasu.

[31] – Rozsudek ze dne 9. února 1982 (270/80, EU:C:1982:43, body 14 až 16).

[32] – Viz bod 41 výše.

[33] – Viz bod 37 výše.

[34] – Viz rozsudek ze dne 1. prosince 2008 (C-388/08 PPU, EU:C:2008:669, body 43 a 44).

[35] – Uvedená formulace se opakuje v totožné pasáži uvedené v bodě 39 rozsudku ze dne 24. září 2020, Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof (Zásada speciality) (C-195/20 PPU, EU:C:2020:749). Bod 40 uvedeného rozsudku vysvětluje aspekt příslušnosti soudů, podle kterého je vystavující stát povinen žádat vykonávající stát o souhlas, aby bylo zajištěno respektování pravomocí vykonávajícího státu, ale nespecifikuje dvojí povahu zjištěnou Soudním dvorem v uvedené pasáži.

50. Pokud jde o práva přiznaná jednotlivci, režim EZR vychází z *vysoké úrovně* vzájemné důvěry mezi členskými státy [36], zejména v evropském prostoru bez vnitřních hranic [37]. Jak Soudní dvůr vysvětlil [38], tato důvěra každému z členských států ukládá, aby až na výjimečné okolnosti vycházel z toho, že ostatní členské státy dodržují unijní právo, a zejména základní práva [39]. Právě tato základní domněnka souladu, nikoli individuálně zavedené záruky nebo mechanismy udělování souhlasu, umožňuje zefektivnit prováděné postupy.

51. Třetí část Dohody o obchodu a spolupráci je naproti tomu založena na spolupráci v oblasti trestního soudnictví, jak Soudní dvůr vysvětlil v rozsudku Alchaster I. Soudní dvůr podotkl, že podle bodu 23 odůvodnění a článku 1 Dohody o obchodu a spolupráci je cílem této dohody posílit bezpečnost Unie a Spojeného království umožněním spolupráce v oblasti prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů a výkonu trestů [40]. Uvedený cíl je zakotven v části třetí, jak potvrzuje čl. 522 odst. 1 Dohody o obchodu a spolupráci [41]. Kromě toho, podle čl. 524 odst. 1 Dohody o obchodu a spolupráci vychází taková spolupráce ze sdílené úcty Unie, Spojeného království a členských států k demokracii, právnímu státu a ochraně základních práv, včetně práv zaručených EÚLP [42].

52. Ačkoli ovšem Dohoda o obchodu a spolupráci usiluje o zachování vysoké úrovně záruk pro jednotlivce, které jsou srovnatelné se zárukami zajišťovanými v rámci Unie, funguje, jak jsem již uvedla [43], na základě vzájemné spolupráce se zárukami, nikoli na základě vzájemné důvěry. Zajištění trvalé účinné ochrany základních práv tudíž vyžaduje, aby záruky zakomponované do Dohody o obchodu a spolupráci, zejména záruky stanovené v jejím čl. 625 odst. 2, byly v rámci postupu předávání osob uplatňovány v plném rozsahu a používány jako provozní záruky.

53. Z toho vyplývá, že zásada speciality, byť je koncipována jako procesní záruka, funguje v praxi jako nástroj, který musí vykonávající orgán aktivně používat, aby zajistil plnění jeho ochranné funkce, zejména pokud jde o povinnosti v oblasti základních práv. V Dohodě o obchodu a spolupráci je tak zdůrazněn rozměr zásady speciality, který je spjat s právy jednotlivce, neboť v důsledku neexistence vzájemné důvěry [44] musí vykonávající justiční orgán před předáním osoby ověřit dodržení uvedené zásady a případně požadovat doplňující záruky podle čl. 604 písm. c) Dohody o obchodu a spolupráci.

54. Z toho vyplývá, že zásada speciality stanovená v čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci musí být chápána tak, že má stejnou dvojí povahu jako zásada speciality stanovená rámcovým rozhodnutím 2002/584: je vyjádřením svrchovanosti vykonávajícího státu a v rámci Evropské unie rovněž přiznává předávané osobě právo nebýt stíhána, odsouzena nebo jinak zbavena svobody za jiný trestný čin, než kvůli kterému byla předána.

[36] – Viz rozsudek ze dne 10. listopadu 2016, Poltorak (C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, bod 25). Tento režim spočívá na vysoké úrovni vzájemné důvěry mezi členskými státy, zejména v kontextu prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Předpokládá se, že každý členský stát dodržuje sdílené standardy v oblasti ochrany základních práv, což umožňuje vedení účinných postupů založených na institucionální spolupráci, nikoli na individualizovaném souhlasu.

[37] – Viz rozsudek Alchaster I, body 63 a 70.

[38] – Tamtéž, body 24 až 27.

[39] – Viz rozsudek ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 78).

[40] – Rozsudek Alchaster I, body 40 a 41.

[41] – Tamtéž, bod 41.

[42] – Tamtéž, bod 42.

[43] – Bod 41 výše.

[44] – Bod 41 výše.

b) Časová působnost

55. Postup předání na základě Dohody o obchodu a spolupráci sestává z několika samostatných procesních fázích, včetně přezkumu žádosti o předání, výkonu rozhodnutí o tom, že bude (nebo nebude) provedeno předání, a řízení o udělení souhlasu. Použitelné právní záruky se mohou lišit v závislosti na fázi procesu. Je tedy důležité vyjasnit časovou působnost čl. 625 odst. 2 dohody o obchodu a spolupráci a jeho vztah k následnému řízení o udělení souhlasu upravenému v čl. 625 odst. 3 písm. g) a v odstavci 4 uvedeného článku.

56. Pokud jde o časovou působnost, čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci se použije před předáním a představuje podmínku předání: je součástí právního rámce, podle kterého se posuzuje, zda může být předání v souladu s právem provedeno. Naproti tomu řízení o udělení souhlasu podle čl. 625 odst. 3 písm. g) a odstavce 4 Dohody o obchodu a spolupráci plní funkci, která nastupuje až po předání. Upravuje mechanismus, pomocí něhož může vystavující stát po předání požádat vykonávající stát o souhlas s rozšířením stíhání i na jiné trestné činy.

57. Ve světle odůvodnění Soudního dvora uvedeného v rozsudku Alchaster I musí vykonávající justiční orgán provést kontrolu *ex ante*, aby se ujistil, že očekávané zacházení po předání bude v souladu se zásadou speciality. Otázka, zda se v projednávané věci uplatní zásada speciality, je tedy otázkou, kterou je nutno řešit před předáním, v rámci posuzování prováděného vykonávajícím soudcem ve světle Listiny.

58. Z toho vyplývá, že mechanismus udělování souhlasu zakotvený v čl. 625 odst. 3 písm. g) a v odstavci 4 Dohody o obchodu a spolupráci a posuzování ve světle Listiny, jak se uplatní na zásadu speciality, jsou dvě odlišné záležitosti. Postup týkající se udělování souhlasu se uskutečňuje po předání: zahájí se pouze tehdy, pokud vystavující stát formálně požádá o rozšíření rozsahu předání, aby mohl předávanou osobu stíhat pro „jiné trestné činy“ [45]. Naproti tomu posuzování *ex ante* prováděné vykonávajícím justičním orgánem probíhá před předáním a týká se základní záruky stanovené v čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci, a sice že daná osoba nebude stíhána, odsouzena ani jinak zbavena svobody za trestné činy, jež nebyly potvrzeny, tedy za jiné trestné činy, než které jsou potvrzeny v zatýkacím rozkazu. Jedná se o formu okamžité ochrany uplatňované *ex ante*; je podmínkou samotné zákonnosti rozhodnutí o předání.

59. Uvedenou argumentaci nezpochybňuje judikatura Soudního dvora, konkrétně rozsudek Leymann a Pustovarov [46] ani rozsudek Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof (Zásada speciality) [47], neboť oba rozsudky vycházejí ze stavu, kdy k předání již došlo a předávaná osoba spadala do pravomoci vystavujícího státu. V uvedených věcech Soudní dvůr analyzoval zásadu speciality v kontextu žádostí podávaných po předání: vystavující stát požádal o souhlas se stíháním osoby, která již byla předána, pro další trestné činy.

[45] – To by nemělo být zaměňováno se samostatnou formou souhlasu zakotvenou v článku 611 Dohody o obchodu a spolupráci, kdy může vyžádaná osoba souhlasit s rychlým předáním tím, že se zřekne určitých procesních záruk. Uvedené dva mechanismy jsou pojmově odlišné: první se týká rozsahu stíhání po předání, zatímco druhý se týká způsobu, jakým je předání prováděno.

[46] – Rozsudek ze dne 1. prosince 2008 (C-388/08 PPU, EU:C:2008:669).

[47] – Právní situace zvažovaná v judikatuře Soudního dvora týkající se zásady speciality v rámci EZR – za situace, kdy již byla osoba předána a vystavující stát musí dodržovat omezení stanovená vykonávajícím orgánem – v projednávané věci dosud nenastala. Podmínkou uplatnění odůvodnění rozsudku ze dne 24. září 2020 (C-195/20 PPU, EU:C:2020:749, bod 40), je to, že k předání již došlo. „Zásah“, který zmiňuje Soudní dvůr, předpokládá, že vykonávající stát převedl výkon trestu odnětí svobody dotčené osoby a vystavující stát je nyní schopen ve vztahu k uvedené osobě jednat v mezích stanovených rozhodnutím o předání. Naproti tomu ve fázi před předáním musí vykonávající justiční orgán ověřit, zda existuje reálné riziko, že vystavující stát po předání uvedená omezení nezohlední, čímž by jednal v rozporu se zásadou speciality.

60. Podobně v rozsudku ve věci F [48]. nešlo o to, zda se uplatní zásada speciality – to bylo nesporné –, ale spíše to, jaké procesní záruky jsou vyžadovány ze strany vykonávajícího státu. Předběžná otázka v uvedené věci se týkala toho, zda vnitrostátní právo může stanovit opravný prostředek s odkladným účinkem proti rozhodnutí vykonávajícího justičního orgánu, kterým byl udělen souhlas s dalším stíháním. Jinými slovy, posouzení provedené vykonávajícím soudcem ve věci Jeremy F se uskutečnilo až po předání, v rámci řízení o udělení souhlasu. Úloha vykonávajícího orgánu byla omezena na následné rozhodnutí o souhlasu, jakmile již bylo původní předání provedeno.

61. Vzhledem k tomu, že se uvedené rozsudky týkají právní situace, kdy k předání již došlo, nebyly v nich zohledněny okolnosti, kdy vykonávající justiční orgán o předání osoby stále rozhoduje. Toto rozlišování potvrzuje, že judikaturu týkající se EZR, konkrétně souhlasu vydávaného po předání, nelze automaticky uplatnit na fázi řízení před předáním podle Dohody o obchodu a spolupráci.

62. V projednávané věci vykonávající justiční orgán ještě nerozhodl o tom, zda předání povolí. Pokud vyžádaná osoba vznese během řízená předcházejícího předání námitku, jak se stalo právě v projednávané věci, vzniká klíčový časový a procesní rozdíl. V rámci takových námitek před předáním se návrh dané osoby netýká rozšíření rozsahu předání *ex post*, ale toho, zda má být předání vůbec povoleno. Pokud je tedy vznesena námitka na základě Dohody o obchodu a spolupráci, podle níž by předání vystavilo dotčenou osobu stíhání nebo zbavení svobody za jiný trestný čin, než který je uveden v zatýkacím rozkazu, je posouzení takové námitky nutně prováděno *před* předáním a týká se zákonnosti samotného rozhodnutí o předání.

63. Zásada speciality stanovená v čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci zajišťuje, aby nedošlo k žádnému stíhání, odsouzení ani odnětí osobní svobody nad rámec trestných činů povolených vykonávajícím orgánem, a tím chrání jednotlivce před svévolným nebo nepředvídatelným zbavením svobody, což je nedílnou součástí práv na svobodu a zákonnost. Představuje tedy základní procesní záruku, která je úzce spjata s právy na svobodu a zákonnost.

64. Na jedné straně znění čl. 611 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci tuto povahu dotčené zásady potvrzuje: vyžaduje, aby jakékoli zřeknutí se uvedené zásady bylo učiněno „dobrovolně a s plným vědomím důsledků“. Taková formulace je typická pro ustanovení upravující zřeknutí se základních procesních záruk, jako je právo na obhajobu nebo právo na spravedlivý proces [49].

65. Na druhé straně funguje zásada speciality ze systémového hlediska jako procesní štít, který umožňuje konkrétní uplatnění práv přiznaných Listinou, jako je právo na svobodu (článek 6) [50], právo na účinnou soudní ochranu (článek 47) a zásada zákonnosti a předvídatelnosti trestů

[48] – Viz rozsudek ze dne 30. května 2013 (F., C-168/13 PPU, EU:C:2013:358).

[49] – Obdobně viz vzdání se práva být přítomen při trestním řízení před soudem, které Soudní dvůr uznal v rozsudku ze dne 26. února 2013, Melloni (C-399/11, EU:C:2013:107, bod 49) a které je výslovně zohledněno v čl. 8 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/343 ze dne 9. března 2016, kterou se posilují některé aspekty presumpce neviny a právo být přítomen při trestním řízení před soudem (Úř. věst. 2016, L 65, s. 1).

[50] – Viz například usnesení ze dne 24. března 2016 (č. 175/16), v němž Bundesverfassungsgericht (Spolkový ústavní soud, Německo) rozhodl, že vydání, které nezaručuje dodržení zásady speciality, porušuje základní právo na osobní svobodu. Pokud navíc vykonávající soudní orgán odmítne přezkoumat, zda jsou splněny požadavky zásady speciality, představuje to porušení práva na účinnou právní ochranu.

(čl. 49 odst. 1)[51]. Nejedná se sice o samostatné právo výslovně zakotvené v Listině, nicméně je srovnatelná se základními procesními zárukami, jako je právo na právní pomoc nebo právo být přítomen při řízení před soudem.

66. Konkrétně podle článku 47 Listiny, který je potvrzením zásady účinné soudní ochrany, musí mít vnitrostátní soudy možnost učinit vše, co je nezbytné k zajištění plného účinku a uplatnění přímo použitelných práv Unie[52]. Článek 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci, jakožto základní procesní záruka, která je součástí unijního práva[53], takové právo přiznává. Vykonávající justiční orgán tudíž musí mít pravomoc a povinnost zajistit její dodržování tím, že odmítne předání nebo bude vyžadovat závazná ujištění, pokud je pravděpodobné, že dojde k porušení uvedené záruky. Jakékoli vnitrostátní pravidlo nebo praxe, které uvedenému orgánu ve výkonu takové pravomoci brání, by snížily účinek unijního práva a byly by v rozporu s článkem 47 Listiny[54]. Článek 47 Listiny tak předpokládá, že čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci je soudně vymahatelný, a opravňuje vykonávající orgán k zajištění jeho dodržování.

c) Věcná působnost

67. Věcná působnost zásady speciality podle čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci zahrnuje podle mého názoru dva samostatné, avšak vzájemně propojené aspekty. První aspekt se týká vymezení pojmu „trestný čin“, které by mohlo být provedeno podle práva vystavujícího státu, nebo podle práva vykonávajícího státu, nebo autonomně podle samotné Dohody o obchodu a spolupráci. Druhý aspekt se týká trestných činů, na které se vztahuje rozhodnutí o předání a které stanoví věcné meze stíhání, jež může být v souladu s právem po předání vedeno.

1) Pojem „trestný čin“ ve smyslu čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci

68. Irsko a Komise tvrdí, že obvyklý význam pojmu „trestný čin“ ve smyslu článku 625 Dohody o obchodu a spolupráci zahrnuje pouze jednání kvalifikovaná jako trestné činy vystavujícím státem. Irsko na jednání zdůraznilo systémovou úlohu pravidla oboustranné trestnosti jakožto záruky srovnatelnosti. Podle Irska by bylo dovolávání se judikatury ESLP podle článku 6 EÚLP nepřípadné, jelikož citovaná judikatura rozvíjí autonomní institut „trestní obvinění“ v kontextu spravedlivého procesu, nikoli v kontextu řízení o předání.

69. Komise dodává, že pojem „trestný čin“ ve smyslu článku 625 Dohody o obchodu a spolupráci musí mít jednotný význam v rámci celého tohoto ustanovení, tj. v odstavcích 2 a 4, a že se může vztahovat pouze na trestné činy, jak jsou definovány vystavujícím státem. Několik ustanovení třetí části Dohody o obchodu a spolupráci výslovně odkazuje na „trestní stíhání“, popřípadě „trestné činy“, zatímco článek 599 Dohody o obchodu a spolupráci pomocí uvedených pojmů vymezuje pravidlo oboustranné trestnosti.

[51] – Podle ustálené judikatury platí, že podle zásady zákonnosti trestných činů a trestů vepsané do čl. 49 odst. 1 Listiny musí trestněprávní ustanovení respektovat určité požadavky na dostupnost a předvídatelnost, a to pokud jde jak o definici trestného činu, tak i stanovení trestu (viz rozsudek ze dne 11. června 2020, JI, C-634/18, EU:C:2020:455, body 47 a 48 a citovaná judikatura).

[52] – V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 26. července 2017, Sacko (C-348/16, EU:C:2017:591, bod 31), a ze dne 25. července 2018, Alheto (C-585/16, EU:C:2018:584, bod 114).

[53] – Viz bod 70 níže.

[54] – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 29. července 2019, Torubarov (C-556/17, EU:C:2019:626, body 72 až 75).

70. Podle mého názoru je takovéto úzké pojetí neudržitelné. Zaprvé a především Dohoda o obchodu a spolupráci je nedílnou součástí unijního právního řádu [55], a její výklad tak musí být v souladu s Listinou, která se použije, kdykoli členské státy jednají v rámci působnosti unijního práva, včetně řízení o předání podle části třetí Dohody o obchodu a spolupráci. Z toho vyplývá, že zásada speciality zakotvená v čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci musí být vykládána způsobem, který je v souladu s Listinou. Zejména práva na svobodu zakotvená v článku 6 Listiny a na účinnou soudní ochranu podle článku 47 Listiny, jakož i zásada zákonnosti a předvídatelnosti trestů stanovená v čl. 49 odst. 1 Listiny vyžadují, aby se ochrana přiznávaná zásadou speciality nevztahovala pouze na činy, které vystavující stát formálně označil za „trestné“, ale aby se vztahovala na jakékoli jednání nebo řízení, které mají povahu nebo účinky trestného jednání, resp. trestního řízení.

71. To tedy vyžaduje, aby byl pojem „trestný čin“ vykládán autonomně, jak bylo zakotveno v judikatuře Soudního dvora v rozsudku ve věci Bonda [56], který odráží kritéria Engel vypracovaná v rámci judikatury ESLP [57] (dále jen „kritéria podle rozsudku Bonda“), pomocí nichž stanovil Soudní dvůr třífázové kritérium pro určení, zda má určitá sankce „trestní povahu“: i) právní kvalifikace podle vnitrostátního práva ii) vlastní povaha trestného činu a iii) závažnost sankce. Uvedený přístup zajišťuje, aby odnětí osobní svobody nebylo možné vyloučit z ochrany poskytované zásadou speciality pouze z toho důvodu, že vnitrostátní systém kvalifikuje sankci jako „občanskoprávní“, „správní“ nebo „kárný“. Jinými slovy, čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci nelze vykládat způsobem, který by z jeho působnosti vylučoval jednání a sankce, na něž se vztahují práva zaručená Listinou [58].

72. Zadruhé, jak je uvedeno v čl. 4 odst. 1 Dohody o obchodu a spolupráci, podle čl. 31 odst. 1 Vídeňské úmluvy musí být dohoda vykládána v dobré víře, v souladu s obvyklým významem ustanovení dohody v kontextu jejich záměru a účelu a s ohledem na předmět a účel dohody. Předmětem a účelem zásady speciality stanovené v čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci je chránit vyžádanou osobu před stíháním, odsouzením nebo zbavením svobody za činy, které nebyly předmětem přezkumu vykonávajícího justičního orgánu. Restriktivní výklad spojený výlučně s formální kvalifikací vystavujícího státu by tuto záruku zbavil velké části jejího

[55] – V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 30. dubna 1974, Haegeman (181/73, EU:C:1974:41, bod 5), ze dne 16. června 1998, Racke (C-162/96, EU:C:1998:293, bod 41), ze dne 25. února 2010, Brita (C-386/08, EU:C:2010:91, bod 39), a ze dne 27. února 2018, Western Sahara Campaign UK (C-266/16, EU:C:2018:118, bod 46). Vzhledem k tomu, že Dohoda o obchodu a spolupráci byla uzavřena rozhodnutí Rady (EU) 2021/689 ze dne 29. dubna 2021 o uzavření Dohody o obchodu a spolupráci mezi Evropskou unií a Evropským společenstvím pro atomovou energii na jedné straně a Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska na straně druhé a Dohody mezi Evropskou unií a Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska o bezpečnostních postupech pro výměnu a ochranu utajovaných informací jménem Unie (Úř. věst. 2021, L 149, s 2) na základě článku 217 SFEU, představuje podle judikatury Soudního dvora akt unijních orgánů a je součástí unijního práva.

[56] – Rozsudek ze dne 5. června 2012, C-489/10, EU:C:2012:319, bod 37 a násl.

[57] – Účelem autonomního výkladu pojmu „trestní obvinění“ provedeného ESLP je zabránit svévolným vyloučením z působnosti základních záruk. V rozsudku ze dne 8. června 1976, Engel a další v. Nizozemsko (CE:ECHR:1976:0608JUD000510071) ESLP rozhodl, že určení, zda má řízení povahu „trestního“ řízení, nemůže záviset výlučně na kvalifikaci daného státu; v opačném případě by se státy mohly vyhnout článku 6 EÚLP tím, že by jednoduše přejmenovaly represivní opatření na „kárná“. Z tohoto důvodu vytvořil ESLP výše zmíněná tři kritéria. Uvedené odůvodnění bylo potvrzeno v rozsudku Öztürk v. Německo (21. února 1984, CE:ECHR:1984:0221JUD000854479), v němž řízení formálně kvalifikované jako „správní“ přesto spadalo do působnosti článku 6 EÚLP z důvodu svého represivního a odrazujícího účelu.

[58] – Základem části třetí Dohody o obchodu a spolupráci, jak upřesnil Soudní dvůr v rozsudku Alchaster I (body 40 až 43), je sice spolupráce v oblasti trestního soudnictví a prosazování práva, nicméně uvedený kontextuální prvek neomezuje výklad pojmu „trestný čin“ obsaženého v čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci na jednání, která jsou podle vnitrostátního práva formálně kvalifikována jako trestné činy. Obecný cíl části třetí vymezuje působnost dotčeného mechanismu, tedy spolupráci v trestních věcech, nikoli však význam ochranných záruk v něm obsažených. Uvedené záruky se tak mohou vztahovat i na sankce, které, byť nejsou v rámci vnitrostátní kvalifikace formálně definovány jako trestní, mají trestněprávní povahu z důvodu svého účelu, závažnosti nebo povahy odrazujících opatření.

účinku[59], zejména v kontextu námitek předcházejících předání. Vzhledem k tomu, že Dohoda o obchodu a spolupráci je výslovně založena na vzájemné spolupráci se zárukami, a nikoli na vzájemné důvěře, platí, že pokud by vykonávající orgán „slepě" uplatňoval kvalifikaci vystavujícího státu, mohla by být ochrana jednotlivce oslabena právě v situaci, kdy jsou důsledky rozhodnutí vykonávajícího orgánu pro práva uvedené osoby nejdůležitější, tedy před předáním, kdy dosud vykonávající justiční orgán nerozhodl o tom, zda budou uvedená práva dostatečně chráněna. Jinými slovy, účinnost zásady speciality podle čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci vyžaduje, aby si vykonávající justiční orgán zachoval možnost autonomně posuzovat, zda má dotčená sankce trestní povahu, a nikoli aby jen vycházel z kvalifikace vystavujícího státu. Ve stejném duchu platí, že autonomní výklad rovněž zajistí účinnost čl. 524 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci[60].

73. Tvrzení Komise, podle kterého její přístup chrání základní práva stejně účinně, aniž vyžaduje autonomní definici pojmu „trestný čin", opomíjí skutečnost, že zásada speciality zakotvená v čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci představuje sama o sobě základní procesní záruku chránící základní práva, což zaručuje, že vykonávající justiční orgán stanoví přesné právní ohraničení případného jím povoleného zbavení svobody, čímž dodrží právo na svobodu, účinnou soudní ochranu a zásady zákonnosti a předvídatelnosti trestů. Pokud by byl výklad pojmu „trestný čin" ponechán na vnitrostátní kvalifikaci, vykonávající orgán by ztratil kontrolu nad rozsahem přiznané ochrany, čímž by vyžádanou osobu vystavil případnému držení ve vazbě nebo potrestání za jednání, na které se jeho rozhodnutí o předání nevztahuje. Autonomní definice pojmu „trestný čin", která se řídí kritérii podle rozsudku Bonda a zaměřuje se na to, zda má sankce s ním spjatá povahu trestní sankce, je tedy pro účely ochrany uvedených základních práv nepostradatelná[61].

74. Zatřetí, co se týče argumentu, že samotné znění Dohody o obchodu a spolupráci hovoří ve prospěch širšího výkladu, je třeba uvést, že zaprvé jiná ustanovení části třetí, jako jsou čl. 598 písm. a), čl. 600 písm. a) a čl. 601 písm. d), výslovně odkazují na „trestní stíhání", popřípadě „trestné činy" a článek 599 Dohody o obchodu a spolupráci vymezuje pomocí uvedených pojmů pravidlo oboustranné trestnosti. Zadruhé čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci používá v anglickém znění pojem „offence" (protiprávní jednání). Vynechání výrazu „trestný" v anglickém znění svědčí ve prospěch vědomého rozhodnutí použít širší pojem „protiprávní jednání", což naznačuje širší rozsah ochrany poskytované zásadou speciality. Některá jiná jazyková znění nicméně nepotvrzují, že pojem „offence" (protiprávní jednání) v čl. 625 odst. 2 Dohody

[59] – To je v souladu s širší judikaturou Soudního dvora. V rozsudku ze dne 14. listopadu 2013, Baláž (C-60/12, EU:C:2013:733, bod 35) Soudní dvůr rozhodl, že k zajištění užitečného účinku rámcového rozhodnutí 2002/584 je při výkladu ustanovení o příslušnosti v trestních věcech nerozhodné to, jak členské státy delikt kvalifikují. Podobně v rozsudku ze dne 27. května 2014, Spasic (C-129/14 PPU, EU:C:2014:586, bod 77) Soudní dvůr zdůraznil, že unijní právo sice neprovedlo harmonizaci trestního práva hmotného ani procesního, nicméně zásada *ne bis in idem* zakotvená v článku 54 Úmluvy k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích (Úř. věst. 2000, L 239, s. 19; Zvl. vyd. 19/02, s. 9) brání tomu, aby odsouzené osoby zůstaly nepotrestány, a podporuje právní jistotu. Zdůraznil, že při neexistenci harmonizace musí být ustanovení unijního práva, která neodkazují výslovně na vnitrostátní právo, vykládána autonomně a jednotně ve světle svého kontextu a cílů.

[60] – Článek 524 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci stanoví, že žádným ustanovením části třetí se nemění povinnost ctít základní práva, jak jsou vtělena do EÚLP a v případě Unie do Listiny. To vyžaduje, aby byl výklad čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci s uvedenými nástroji v souladu. Pokud by tedy vystavující stát mohl kvalifikovat sankci jako občanskoprávní i v případě, kdy má podle norem EÚLP a Listiny trestněprávní povahu, byl by ohrožen účinek čl. 524 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci. Aby takový výsledek nenastal, musí být pojem „trestný čin" ve smyslu čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci vykládán autonomně v souladu s kritérii podle rozsudku Bonda, čímž je zaručeno, že se na každé jednání, které vede ke vznesení obvinění, jež je ve své podstatě trestním obviněním, vztahuje ochrana poskytovaná zásadou speciality.

[61] – K autonomním pojmům EÚLP viz Letsas, G., „Autonomous concepts, conventionalism, and judicial discretion", v A *Theory of Interpretation of the European Convention on Human Rights*, on-line vydání, Oxford Academic, Oxford, 2007;, s. 37 až 57).

o obchodu a spolupráci má za cíl zahrnoval pouze trestné činy nebo a i jiné druhy protiprávního jednání[62]. Jazyková znění tak nejsou v tomto ohledu jednoznačná a význam pojmu „offence“ (protiprávní jednání) nelze dovozovat pouze z jazykového znění.

75. Pojem ‚offence‘ (protiprávní jednání) v čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci musí být tudíž chápán ve světle kontextu a účelu uvedeného ustanovení, jež může odůvodňovat odlišného uplatnění pojmu ‚offence‘ (protiprávní jednání) v rámci uvedené dohody. Podle Dohody o obchodu a spolupráci lze uvedený pojem použít ve dvou fázích systému předávání odlišně: může být kvalifikován vnitrostátním právem pro účely vydání zatýkacího rozkazu podle Dohody o obchodu a spolupráci, ale vykládán autonomně při uplatňování zásady speciality zakotvené v čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci. Článek 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci funguje jako záruka ochrany, která předávanou osobu chrání před stíháním, odsouzením nebo zbavením svobody za „jiné trestné činy“. Uvedený cíl podporuje autonomní výklad pojmu „trestný čin“ s cílem zajistit, že tato záruka nebude vnitrostátní právní kvalifikací zbavena smyslu a zachovat účel režimu předávání podle Dohody o obchodu a spolupráci, jenž spočívá v soudržnosti a ochraně[63].

76. Stejná logika se použije i ve vztahu k argumentaci týkající se pravidla oboustranné trestnosti. Irsko tvrdí, že z požadavku oboustranné trestnosti stanoveného v čl. 599 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci vyplývá, že pro účely určení, zda dotčené jednání představuje trestný čin pro účely Dohody, je nezbytné vycházet z vnitrostátního práva vystavujícího i vykonávajícího státu. Podle jeho názoru tak část třetí hlava VII Dohody o obchodu a spolupráci vychází z domněnky, že předmětem zatýkacího rozkazu může být pouze jednání kvalifikované jako „trestné“ na území obou států, které jsou účastníky řízení o předání.

77. V tomto ohledu podotýkám, že čl. 599 odst. 2 a čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci upravují různé fáze postupu předávání a sledují odlišné cíle. Článek 599 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci, který uplatňuje pravidlo oboustranné trestnosti, se týká přípustnosti předání pro jednání, které je základem žádosti o předání. Naproti tomu čl. 625 odst. 2 je zárukou ochrany, která brání stíhání nebo držení ve vazbě pro „jiné trestné činy“ spáchané před předáním. Aby byla zaručena ochrana poskytovaná Listinou a zajištěna účinnost zásady speciality, vyžaduje zásada speciality autonomní výklad pojmu „trestný čin“ na základě kritérií podle rozsudku Bonda[64].

[62] – V italském jazykovém znění se v příslušných ustanoveních odkazuje na pojem ‚reato‘, jenž se obvykle používá v uvedeném právním řádu pro označení pojmu ‚trestný čin“.

[63] – Považuji za potřebné podotknout, že použití kvalifikace vystavujícího státu při uplatňování čl. 625 odst. 3 písm. g) a odstavce 4 Dohody o obchodu a spolupráci se může ukázat problematickým. Pokud určité jednání, jako je pohrdání soudem ve Spojeném království, není podle vnitrostátního práva považováno za „trestný čin“, nelze žádat o udělení souhlasu po předání, i když podle autonomního výkladu čl. 625 odst. 2 by mohl výsledný trest bránit předání. Vzhledem k tomu, že uvedená ustanovení odkazují na „trestné činy“, na které se vztahuje předání podle části třetí hlavy VII Dohody o obchodu a spolupráci, nemůže se mechanismus udělování souhlasu použít na donucovací opatření, která jsou formálně občanskoprávní, ale mají trestněprávní povahu, což má za následek, že vykonávající orgán nemůže schválit z toho plynoucí případné zbavení svobody. Otázka, zda lze tuto strukturální mezeru překlenout teleologickým výkladem pojmu „trestný čin“ obsaženého v čl. 625 odst. 4 Dohody o obchodu a spolupráci, který je v souladu s přístupem zaměřeným na ochranu práv, jenž vyžaduje čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci, nebyla dosud zodpovězena.

[64] – Pokud jde o argumentaci Komise, podle které neexistuje „naléhavá potřeba“ teleologického výkladu pojmu „trestný čin“, neboť se v každém případě použije Listina, je třeba zdůraznit, že použitelnost Listiny a rozsah jejího procesního vymáhání jsou dvěma samostatnými otázkami. Zatímco Listina zajišťuje práva, zásada speciality je jejich procesní zárukou. Pouze prostřednictvím autonomního výkladu pojmu „trestný čin“ obsaženého v čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci může vykonávající orgán určit, zda se může stát, že stíhání, odsouzení nebo zbavení svobody po předání nebudou spadat do rozsahu povoleného zbavení svobody – což je rozhodnutí zásadní pro zajištění účinků článku 47 a čl. 49 odst. 1 Listiny. Listina nemůže sama nahradit procesní záruku, jejímž účelem je učinit záruky stanovené v Listině konkrétními a vymahatelnými.

2) Trestné činy, na které se vztahuje zatýkací rozkaz

78. Zásada speciality stanovená v čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci zaručuje právo nebýt stíhán, odsouzen ani jinak zbaven svobody za jiný trestný čin, než kvůli kterému byla daná osoba předána a kterého se dopustila před svým předáním. Podle formulace uvedeného ustanovení vycházející z pojmu „trestný čin“ [65] by občanskoprávní pohrdání soudem obvykle představovalo trestný čin odlišný od podvodu, neboť se jedná o odlišnou právní kvalifikaci a předmětem jeho ochrany jsou odlišné zájmy. Stíhání, odsouzení nebo zbavení svobody dané osoby pro pohrdání soudem by tak bez souhlasu dožádaného státu *prima facie* vedlo k uplatnění zásady speciality. Naproti tomu by nedošlo k porušení zásady speciality, pokud je údajné občanskoprávní pohrdání soudem úzce spjato s jednáním představujícím údajný podvod, pro který byl zatýkací rozkaz vydán, a je v takovém jednání implicitně zahrnuto.

3. Zásada speciality v praxi

a) Dovolání se zásady speciality v rámci námitky vznesené před předáním

79. Jak bylo objasněno v rozsudku Alchaster I, vykonávající justiční orgán musí provést *ex ante* posouzení slučitelnosti předání se základními právy podle čl. 604 písm. c) Dohody o obchodu a spolupráci. Z toho vyplývá, že v případě existence důvodného rizika porušení zásady speciality vykonávající justiční orgán nemůže takovou obavu jednoduše opomenout zohlednit z toho důvodu, že řízení o udělení souhlasu podle čl. 625 odst. 4 Dohody o obchodu a spolupráci je vedeno až po předání.

80. Pokud posouzení vykonávajícího justičního orgánu odhalí reálné riziko, že bude daná osoba stíhána, odsouzena nebo jinak zbavena svobody za jiné trestné činy, než pro které byla předána, mohou být porušeny základní procesní záruky takové osoby. I v případě možných, nikoli nastalých porušení uvedených záruk ukládá čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci vykonávajícímu justičnímu orgánu povinnost zajistit, aby dotčená osoba nebyla vystavena svévolnému stíhání nebo zbavení svobody. Vykonávající justiční orgán tudíž musí přijmout opatření k odstranění takového rizika před povolením předání.

81. Právě v této fázi se stává relevantním čl. 604 písm. c) ve spojení s čl. 613 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci. Prvně zmíněné ustanovení opravňuje vykonávající justiční orgán, aby předání podmínil tím, že si od vystavujícího státu vyžádá dostatečné záruky. Tímto způsobem fungují společně zásada speciality zakotvená v čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci a možnost požadovat doplňující informace podle čl. 604 písm. c) Dohody o obchodu a spolupráci. Článek 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci vymezuje hmotněprávní ochranu, zatímco čl. 604 písm. c) Dohody o obchodu a spolupráci stanoví procesní mechanismus, který vykonávajícímu justičnímu orgánu umožňuje zajistit takovou ochranu předem.

[65] – Článek 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci zachovává tradiční formulaci založenou na trestném činu (nikoliv tedy na trestném jednání), která se zaměřuje na to, zda je osoba stíhána, odsouzena nebo zbavena osobní svobody za jiný trestný čin, než kvůli kterému bylo předání povoleno.

b) Právo jednotlivce dovolávat se zásady speciality

82. Lze podotknout, že zásada speciality zakotvená v čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci vyvolává odlišné právní účinky ve vztahu k jednotlivým aktérům. Pro vykonávající stát zajišťuje uvedené pravidlo zachování kontroly nad rozsahem jednání, kvůli kterému povoluje předání, tím, že svému justičnímu orgánu svěřuje pravomoc souhlas v individuálních případech odmítnout, čímž si vykonávající stát zachovává svou svrchovanost. Vystavujícímu státu ukládá dotčená zásada povinnost nepřekračovat meze působnosti rozhodnutí o předání: vystavující stát se musí zdržet stíhání, odsouzení nebo zbavení svobody dané osoby pro „jiné trestné činy", požádat o souhlas vykonávajícího státu, aby tak mohl učinit, popřípadě vydat nový zatýkací rozkaz, ledaže se vyžádaná osoba takové ochrany zřekne. Pokud jde o předávanou osobu, je uvedená zásada zárukou práva nebýt stíhán, odsouzen nebo jinak zbaven svobody za jednání, které nespadá do rámce jednání, pro které bylo předání povoleno, což zajišťuje právní jistotu a ochranu před svévolným zbavením svobody.

83. Je třeba podotknout, že zásada speciality je formulována pomocí jasného a striktního vyjádření zákazu („nelze osobu, která byla předána, stíhat, odsoudit nebo jinak zbavit svobody"). Mám tedy za to, že čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci stanoví jasnou záruku (byť tato záruka podléhá určitým výjimkám [66]), že osoba, která byla předána, nebude vystavujícím státem stíhána, odsouzena nebo jinak zbavena svobody za jiný trestný čin, než kvůli kterému byla tato osoba předána a kterého se dopustila před svým předáním [67].

84. Vzhledem k jasnému a přesnému znění čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci, spolu s uvedenými omezenými a výslovně definovanými výjimkami, a výslovnému uznání práv předávané osoby uvedeným ustanovením lze s velkou mírou přesvědčivosti argumentovat, že uvedené ustanovení splňuje požadavky stanovené pro to, aby zakládalo ochranu na úrovni základních práv Unie.

85. Právními účinky uvedeného ustanovení tak není pouze stanovení povinností mezi státy, ale též založení vymahatelných práv, která mají přímý účinek v unijním právním řádu a která jsou přímo vymahatelná v řízeních před soudy.

86. Nicméně, ač se lze čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci z hlediska unijního práva dovolávat před soudy členských států, jak je uvedeno výše [68], ve Spojeném království toto ustanovení nicméně žádný přímý účinek nemá. To neznamená, že předávaná osoba nepožívá v uvedeném státě soudní ochrany, nicméně taková ochrana závisí na vnitrostátním právu a nemůže vycházet přímo z Dohody o obchodu a spolupráci. Z toho vyplývá, že ve fázi předávání musí unijní soudy samy zajistit dodržování zásady speciality a v relevantních případech požadovat dodatečné záruky podle čl. 604 písm. c) Dohody o obchodu a spolupráci, neboť právě v tom okamžiku může být dodržování čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci zaručeno v rámci samotného unijního právního řádu.

66 – Viz body 37 a 46 až 53 výše.

67 – Mezi uvedené výjimky patří i) souhlas vykonávajícího justičního orgánu, ii) zřeknutí se dotčené zásady předanou osobou podle čl. 611 odst. 1 a 2 Dohody o obchodu a spolupráci za předpokladu, že je učiněno dobrovolně a s plným vědomím následků, a iii) možnost předpokládaného souhlasu prostřednictvím oznámení podle čl. 625 odst. 1 Dohody o obchodu a spolupráci, ledaže to v konkrétním případě vykonávající orgán výslovně vyloučí.

68 – Viz bod 37 výše. V řízení u Soudního dvora bylo zjištěno, že se jednotlivci nemohou před soudy Spojeného království dovolávat uvedeného ustanovení jakožto normy mezinárodní smlouvy. Irsko zdůraznilo, že zásada speciality se ve Spojeném království použije pouze na základě vnitrostátních právních předpisů, a sice Extradition Act 2003 (zákon o vydávání z roku 2003).

c) Hmotněprávní a procesní vymáhání

87. K procesnímu porušení individuálních práv dochází, pokud dotčený jednotlivec nemá k dispozici účinný prostředek, jak se dovolávat zásady speciality či se bránit proti jejímu porušení. Například pokud se může dotčená osoba dovolávat pouze diplomatické ochrany vykonávajícího státu, aniž má aktivní legitimaci k podání žaloby u soudů vystavujícího státu, stává se ochrana základních práv čistě teoretickou. Ze stručného srovnání vnitrostátních právních řádů navíc vyplývá, že možnost dovolávat se zásady speciality dotčenou osobou podléhá v zásadě přezkumu ze strany vnitrostátních soudů, což potvrzuje její povahu záruky, které se mohou jednotlivci dovolávat [69]. Pokud se tedy určitá osoba může dovolávat údajného porušení zásady speciality vystavujícím státem, může vykonávající justiční orgán předání provést, neboť základní práva dotčené osoby budou i nadále účinně chráněna v rámci uvedeného právního řádu [70].

88. Ve stejném duchu je třeba vzít v úvahu, že podle Dohody o obchodu a spolupráci je k zajištění slučitelnosti se standardy základních práv vyplývajícími z Listiny nezbytný obsah zásady speciality (hmotněprávní dodržování) i možnost ji vymáhat (procesní přístup ke spravedlnosti). Panuje-li nejistota ohledně kteréhokoli z uvedených dvou rozměrů, nemůže vykonávající justiční orgán předání provést. Má povinnost posoudit situaci vyžádané osoby ve Spojeném království, která dle jeho předpokladu nastane.

89. V praxi z rozsudku Alchaster I vyplývá, že čl. 604 písm. c) Dohody o obchodu a spolupráci sice nezmiňuje výslovně odmítnutí předání v případě nedostatečnosti záruk, nicméně taková záruka by byla zbavena své účinnosti, pokud by byl zatýkací rozkaz vykonán za okolností, kdy záruky poskytnuty nejsou. Podle uvedeného ustanovení si tak vykonávající justiční orgán „před [rozhodnutím o tom,] zda zatýkací rozkaz vykoná, zachovává pravomoc – a povinnost [71] – předání odmítnout, pokud přetrvávají rizika ohrožující základní práva [72].

90. V návaznosti na uvedený rozsudek musí vykonávající justiční orgán zohlednit jak obecný právní rámec a praxi ve Spojeném království, pokud jde o dodržování zásady speciality, tak konkrétní okolnosti dané věci – včetně jakékoli indicie nasvědčující tomu, že by dotčená osoba mohla být stíhána, odsouzena nebo jinak zbavena svobody za jiné trestné činy, než které byly povoleny rozhodnutím o předání. Pokud budou i po tomto posouzení přetrvávat závažné důvody, na jejichž základě se lze domnívat, že pravděpodobně dojde k porušení zásady speciality, musí uvedený orgán před povolením předání buď požádat vystavující stát o dostatečné záruky, nebo v případě neexistence nebo nedostatečnosti takových záruk předání zcela odmítnout [73]. Konkrétně

[69] – Viz usnesení Bundesverfassungsgericht (Spolkový ústavní soud, Německo) citované v ppč. 50 výše, v němž uvedený soud v bodě 60 konstatoval, že odepření individuální soudní ochrany je v rozporu s čl. 19 odst. 4 Grundgesetz (základní zákon), který zaručuje přístup k účinnému prostředku nápravy, za okolností, kdy se předávaná osoba sama nemůže dovolávat zásady speciality, jako je tomu v případě Spojených států, v návaznosti na v návaznosti na rozhodnutí ve věci United States v. Suarez [U. S. Court of Appeals, Second Circuit (Odvolací soud Spojených států, druhý obvod), č. 14-2378-cr, 30. června 2015]. Podobně i Hoge Raad der Nederlanden (Nejvyšší soud Nizozemska) omezuje své posuzování týkající se přípustnosti vydání z Nizozemska do jiné země pouze na případy, kdy: a) by dotčená osoba byla podle všeho vystavena „zjevnému porušení" svých práv; a b) bylo dostatečně doloženo, že po předání nebude mít tato osoba proti uvedenému porušení k dispozici žádný „opravný prostředek" [Hoge Raad der Nederlanden (Nejvyšší soud Nizozemska), rozsudek ze dne 7. září 2004 (00760/04 U, NL:HR:2004:AP1534)].

[70] – V tomto smyslu viz Hoge Raad der Nederlanden (Nejvyšší soud Nizozemska), rozsudek ze dne 26. září 2023 (23/01346 U, NL: HR:2023:1315).

[71] – Viz čl. 625(4), poslední věta Dohody o obchodu a spolupráci, v níž je použit výraz „musí", z čehož lze dovozovat, že vykonávající justiční orgán nemůže překročit k výkonu bez záruk, jež jsou stanoveny v článku 604 Dohody o obchodu a spolupráci.

[72] – V tomto smyslu viz body 76 a 77 rozsudku Alchaster I. Tento výklad je podpořen zněním uvedeného ustanovení, které, jak bylo uvedeno v bodě 74, ukládá vykonávajícímu justičnímu orgánu, aby „předtím, než rozhodne o výkonu zatýkacího rozkazu, případně požadova[l] doplňující záruky ohledně zacházení s vyžádanou osobou po jejím předání", čímž potvrzuje, že vykonávající justiční orgán musí posoudit – a případně odmítnout – výkon, pokud jsou uvedeného záruky nedostatečné.

[73] – Rozsudek Alchaster I, body 78, 83 až 91 a 98.

v bodě 78 rozsudku Alchaster I Soudní dvůr zdůrazňuje, že vykonávající justiční orgán, který má rozhodnout o zatýkacím rozkazu vydaném na základě Dohody o obchodu a spolupráci, nemůže nařídit předání vyžádané osoby, pokud se po konkrétním a precizním přezkumu situace této osoby domnívá, že existují závažné důvody se domnívat, že existuje reálné riziko z hlediska ochrany základních práv této osoby v případě předání do Spojeného království.

d) Meze a podmínky uplatnění zásady speciality

91. Právo opírat se o zásadu speciality v řízení předcházejícím předání není neomezené. Samotný článek 625 Dohody o obchodu a spolupráci stanoví určité podmínky, které ovlivňují rozsah jejího uplatnění. Zaprvé, jak je uvedeno výše [74], tohoto práva se lze zříci podle čl. 611 odst. 1 a 2 Dohody o obchodu a spolupráci. Zadruhé čl. 625 odst. 1 Dohody o obchodu a spolupráci umožňuje stranám oznámit specializovanému výboru, že se předpokládá souhlas se stíháním pro jiné trestné činy, neuvede-li v konkrétním případě vykonávající justiční orgán něco jiného. Tento mechanismus vyžaduje, aby vykonávající justiční orgán postupoval obezřetně, kdykoli jednotlivec uplatňuje zásadu speciality, neboť domněnka souhlasu se v případě, že jsou vzneseny odůvodněné námitky, neuplatňuje automaticky. Zatřetí uplatnění zásady speciality se musí opírat o odůvodněné riziko: vykonávající justiční orgán není povinen zabývat se hypotetickými či spekulativními tvrzeními, ale pouze věrohodnými indiciemi nasvědčujícími tomu, že jednotlivec může být stíhán, odsouzena nebo jinak zbaven svobody za trestné činy, kvůli kterým nebylo předání povoleno.

92. Uvedené podmínky ve svém souhrnu zajišťují, že zásada speciality nebude uplatňována v širším rozsahu, než je její zamýšlená působnost, a současně bude zachován účinek čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci jakožto základní procesní záruky. Tyto podmínky zajišťují, že uplatnění zásady speciality bude i nadále vyváženým mechanismem: dostupným pro jednotlivce v případech, kdy je jeho svoboda skutečně ohrožena, ale koncipovaným takovým způsobem, který respektuje mechanismus předávání podle Dohody o obchodu a spolupráci.

4. Dílčí závěr

93. Zásada speciality zakotvená v čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci představuje základní procesní záruku, která zaručuje, že osoba, která byla předána, nebude stíhána, odsouzena nebo jinak zbavena svobody za jiné trestné činy, než kvůli kterým vykonávající justiční orgán její předání povolil. Dohoda o obchodu a spolupráci je součástí unijního práva, což znamená, že její výklad musí být v souladu s Listinou, zejména s články 6, 47 a 49 odst. 1 Listiny, které zaručují právo na svobodu, účinnou soudní ochranu, zákonnost a předvídatelnost trestů. Pojem „trestný čin“ ve smyslu čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci tak nelze vykládat pouze podle kvalifikace použité vystavujícím státem, ale je nutno jej vykládat autonomně a jeho význam určit s odkazem na kritéria podle rozsudku Bonda; zejména s odkazem na povahu trestného činu, jeho vnitřní povahu a závažnost sankce. Vzhledem k tomu, že čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci představuje vymahatelné právo v rámci unijního právního řádu, musí mít jednotlivec možnost se o něj opírat v podobě námitky proti povolení předání. V případě hmotněprávního či procesního porušení zásady speciality musí vykonávající justiční orgán podle čl. 604 písm. c) Dohody o obchodu a spolupráci jednat tak, aby předání odložil nebo mu zabránil, neboť pokud zásada speciality nebyla dodržena z hlediska hmotněprávního nebo pokud by nebyla procesně vymahatelná, bylo by předání neslučitelné s Listinou.

[74] – Viz bod 82 výše.

94. Navrhuji proto Soudnímu dvoru, aby na první čtyři předběžné otázky odpověděl tak, že čl. 604 písm. c) a čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci ve spojení s články 6 a 47 a čl. 49 odst. 1 Listiny musí být vykládány v tom smyslu, že zásada speciality představuje základní vymahatelnou procesní záruku, jejíž porušení nebo pravděpodobné porušení, posuzované s odkazem na autonomně definovaný pojem „trestný čin" při zohlednění právní kvalifikace podle vnitrostátního práva, vnitřní povahy trestného činu a závažnosti trestu, ukládá vykonávajícímu justičnímu orgánu povinnost podmínit předání dostatečnými zárukami vystavujícího státu, že předávaná osoba nebude stíhána, odsouzena ani jinak zbavena svobody za jiné trestné činy, než kvůli kterým byla tato osoba předána.

C. K páté předběžné otázce

95. Pátou předběžnou otázkou se předkládající soud táže, zda čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci musí být vykládán v tom smyslu, že brání předání vyžádané osoby odsouzené k trestu odnětí svobody na šest měsíců za pohrdání soudem, pokud předání nebylo vyžádáno za účelem výkonu tohoto trestu, neboť právo vystavujícího státu kvalifikuje pohrdání soudem jako občanskoprávní delikt, nikoli jako trestný čin.

96. Zaprvé při posuzování námitky vznesené navrhovateli před předáním musí vykonávající justiční orgán určit, zda dotčené jednání nebo sankce, například pohrdání soudem, spadá do působnosti čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci. To vyžaduje nezávislé posouzení na základě kritérií podle rozsudku Bonda[75]. Skutečnost, že sankce za takové jednání zahrnuje zbavení svobody, například ve formě ochranného opatření spojeného s odnětím osobní svobody v trvání šesti měsíců, významně svědčí ve prospěch závěru, že se jedná o sankci trestněprávní povahy ve smyslu čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci, bez ohledu na její kvalifikaci vystavujícím státem.

97. Zadruhé, pokud vykonávající justiční orgán konstatuje, že určité jednání nebo sankce mají trestněprávní povahu, musí následně uvedený orgán na základě objektivních, spolehlivých a konkrétních informací určit, zda existují závažné důvody se domnívat, že dotčená osoba bude po předání v rozporu s čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci za takové jednání stíhána, odsouzena nebo jinak zbavena svobody.

98. Pokud se zásada speciality neuplatní, je neúčinná nebo se jí nemohou jednotlivci dovolávat – což se může stát například v případě, kdy vystavující stát považuje určité jednání (jako je občanskoprávní pohrdání soudem) za jednání nespadající do oblasti trestního práva –, pak již sama tato okolnost nasvědčuje existenci strukturálního rizika porušení čl. 625 odst. 2 a čl. 604 písm. c) Dohody o obchodu a spolupráci ve spojení s články 6 a 47 a čl. 49 odst. 1 Listiny. Pokud právo vystavujícího státu takové jednání a související sankce výslovně vylučuje z ochrany poskytované zásadou speciality, přestává být takové riziko hypotetickým a stává se spíše reálným.

99. Zatřetí, je-li takové riziko zjištěno, musí příslušný orgán před povolením předání formálně požádat vystavující stát o poskytnutí dostatečných záruk podle čl. 604 písm. c) Dohody o obchodu a spolupráci. Vykonávající justiční orgán pak musí posoudit, zda jsou nabízené záruky dostatečné v tom smyslu, že vylučují nebezpečí zbavení svobody za jednání, které není v zatýkacím rozkazu uvedeno. Pokud záruky takové riziko eliminují, může být předání povoleno. Pokud záruky

[75] – Viz body 71 až 77 výše.

neexistují, jsou nejasné nebo nedostatečné, musí vykonávající orgán předání odložit, dokud nebudou uspokojivé záruky poskytnuty. V krajním případě musí předání odmítnout, pokud takové záruky nebudou ani poté poskytnuty nebo budou i nadále nedostatečné [76].

100. V tomto ohledu je v rámci režimu předávání podle Dohody o obchodu a spolupráci zásadní spolupráce mezi vykonávajícím justičním orgánem a orgány vystavujícího státu. V praxi může mít taková spolupráce podobu dialogu a výměny informací mezi soudy podle čl. 604 písm. c), což vykonávajícímu justičnímu orgánu umožní požádat vystavující stát o vysvětlení nebo záruky ohledně rozsahu trestných činů, použitelných procesních záruk nebo dodržování zásady speciality. Pokud pochybnosti přetrvávají, může vystavující stát poskytnout formální ujištění ohledně konkrétních obav, jako je rozsah stíhání nebo dostupnost účinných opravných prostředků. Tento postup umožňuje orgánům na obou stranách vyvážit práva jednotlivce na jedné straně a obecný zájem na účinném výkonu spravedlnosti na straně druhé, a tím zajistit, že předání bude provedeno teprve v okamžiku, kdy budou poskytnuty dostatečné záruky. Následně může mít vykonávající orgán z to, že je třeba posoudit, zda tyto dodatečné záruky splňují požadavky článku 47 Listiny, přičemž zohlední rovněž práva obětí na spravedlnost [77].

101. Takový přístup zajišťuje, aby čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci fungoval jako účinná a vymahatelná záruka proti neoprávněnému stíhání nebo držení ve vazbě. Je v souladu s článkem 47 a čl. 49 odst. 1 Listiny, které vyžadují, aby řízení o předání podle Dohody o obchodu a spolupráci bylo zákonné, předvídatelné a zajišťovalo účinnou soudní ochranu.

102. Závěrem bych ráda zdůraznila, že předkládající soud vyjádřil přesvědčení, že navrhovatelům se v rámci zacházení ze strany soudu vystavujícího státu dostalo, pokud jde o usnesení o zajištění, veškeré procesní ochrany zaručené články 6 a 13 EÚLP. Byli přítomni jednání u nezávislého a nestranného soudu, byli informováni o obvinění, byli vyrozuměni o době a místě konání jednání, měli právní zástupce i právo na opravný prostředek. Kromě toho měli navrhovatelé ve vystavujícím státě přístup k účinnému opravnému prostředku, neboť měli právo napadnout odsuzující rozsudek v odvolacím řízení. Ze spisu však podle všeho vyplývá, že za pohrdání soudem byli navrhovatelé odsouzeni v nepřítomnosti. Tato okolnost může být zásadní, neboť vyvolává samostatnou otázku týkající se jejich práva být přítomen a hájit se. Přestože předchozí řízení splňovalo záruky stanovené v článcích 6 a 13 EÚLP, uložení trestu *in absentia* vyžaduje posouzení otázky, zda byli navrhovatelé účinně vyrozuměni o jednání a zda si při předání zachovávají právo na obnovu řízení nebo rovnocenný opravný prostředek ve vystavujícím státě.

103. S ohledem na výše uvedené mám za to, že čl. 604 písm. c) a čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci ve spojení s články 6 a 47 a čl. 49 odst. 1 Listiny musí být vykládány v tom smyslu, že předání vyžádané osoby, která byla odsouzena ke zbavení svobody v trvání šesti měsíců za pohrdání soudem, přičemž o takové předání nebylo požádáno za účelem výkonu uvedeného trestu z důvodu, že takové pohrdání soudem je podle práva vystavujícího státu kvalifikováno jako občanskoprávní delikt, je s unijním právem neslučitelné, pokud má podle vykonávajícího justičního orgánu takové pohrdání soudem v podstatě trestněprávní povahu a existují závažné

[76] – Viz bod 90 výše.

[77] – K otázce povinnosti spolupráce a práv obětí viz například rozsudek Güzelyurtlu a další proti Kypru a Turecku (CE:ECHR:2019:0129JUD003692507, body 232-236), v němž ESLP uvedl, že článek 2 EÚLP (právo na život) může zakládat povinnost oboustranné spolupráce mezi státy při vyšetřování protiprávních zabití, aby bylo možné objasnit jejich okolnosti a postavit pachatele před soud. Jelikož se jedná o povinnost stanovit prostředky, nikoli dosáhnout výsledků, musí státy přijmout veškerá přiměřená opatření, která jsou k dispozici v rámci stávajících nástrojů spolupráce. Na základě tohoto rozsudku Evropský soud pro lidská práva ve svém rozsudku ze dne 9. července 2019 ve věci Romeo Castaño proti Belgii (CE:ECHR:2019:0709JUD000835117, §§ 79-92) ESLP v podstatě analyzuje, zda odmítnutí Belgie spolupracovat neoprávněně narušilo procesní práva stěžovatelů podle článku 2 EÚLP. ESLP uznává, že riziko porušení článku 3 EÚLP (zákaz nelidského nebo ponižujícího zacházení) může představovat důvod pro odmítnutí předání, ale zdůrazňuje, že takové riziko musí mít dostatečný individuální skutkový základ.

důvody se domnívat, že po předání by došlo k závažnému procesnímu porušení zásady speciality, neboť daná osoba by byla zbavena svobody v rozporu se zásadou speciality nebo by ji nemohla uplatnit; vykonávající justiční orgán je povinen před povolením předání získat od vystavujícího státu další vhodné záruky, že uvedená osoba nebude za takové pohrdání soudem stíhána, odsouzena nebo jinak zbavena svobody, přičemž pokud tato podmínka splněna nebude, musí být předání odmítnuto.

VI. Závěry

104. S ohledem na všechny předchozí úvahy navrhuji Soudnímu dvoru, aby na předběžné otázky položené Supreme Court (Nejvyšší soud, Irsko) odpověděl následovně:

„Článek 604 písm. c) a čl. 625 odst. 2 Dohody o obchodu a spolupráci mezi Evropskou unií a Evropským společenstvím pro atomovou energii na jedné straně a Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska na straně druhé, ve spojení s články 6 a 47 a čl. 49 odst. 1 Listiny základních práv Evropské unie,

musí být vykládány v tom smyslu, že:

1) zásada speciality představuje základní vymahatelnou procesní záruku, jejíž porušení nebo pravděpodobné porušení, posuzované s odkazem na autonomně definovaný pojem ‚trestný čin' při zohlednění právní kvalifikace podle vnitrostátního práva, vnitřní povahy trestného činu a závažnosti trestu, ukládá vykonávajícímu justičnímu orgánu povinnost podmínit předání dostatečnými zárukami vystavujícího státu, že předávaná osoba nebude stíhána, odsouzena ani jinak zbavena svobody za jiné trestné činy, než kvůli kterým byla tato osoba předána;

2) Předání vyžádané osoby, která byla odsouzena ke zbavení svobody v trvání šesti měsíců za pohrdání soudem, přičemž o takové předání nebylo požádáno za účelem výkonu uvedeného trestu z důvodu, že takové pohrdání soudem je podle práva vystavujícího státu kvalifikováno jako občanskoprávní delikt, je s unijním právem neslučitelné, pokud má podle vykonávajícího justičního orgánu takové pohrdání soudem v podstatě trestněprávní povahu a existují závažné důvody se domnívat, že po předání by došlo k závažnému procesnímu porušení zásady speciality, neboť uvedená osoba by byla zbavena svobody v rozporu se zásadou speciality; vykonávající justiční orgán je povinen před povolením předání získat od vystavujícího státu další vhodné záruky, že uvedená osoba nebude za takové pohrdání soudem stíhána, odsouzena nebo jinak zbavena svobody, přičemž pokud tato podmínka splněna nebude, musí být předání odmítnuto."